

Landskap: Småland Upptecknat av: Emil Jönsson
 Härad: Lunnerbo Adress: Hornslög
 Socken: Kanneda o. Gl. Berättat av: Emil Jönsson
 Uppteckningsår: 1932 Född år 1861 i Väsby

Uppteckningen rör Havreodling i Södra Lunnerbo socknar. Om jag har odlat mer havre i Småland än i Skåne, så går jag väl tala om havreodling i Småland och så. När jag kom hit var ju lantbruket 100 år efter sin tid i förhållande till Skåne. Genom mina föräldrar födda 1835 och även andra äldre infödda har jag ganska noggrann kännedom om vid havreodling och annan sädesodling i åtminstone Södra Lunnerbo härad. De havre hade gamle Smålänningarna visserligen flera sorter, men voro de alla lika varandra d. v. t. att kornen voro

långa och smala. Den vanligaste sorten kallades för "Svensk-havre", ansågs ljusare på färgen än den grå gammaldags "Spet-havren". Denna gammaldags-havre var smal i kornen med vidhängande ett långt borst så att det tillsammans med kornet blev ungefär 3 vinkel-tum långt, varför den havren också på skämt kallades för "tretums-havre". Några bönder hade haft "svart-havre", fullkomligt svart glänsande och ej så långt borstig som svensk-havren, och något tjockare korn. Somliga hade även en slags vitare havre, men den försämrade sig med tiden och blev allt gråare. Man hade gått utiäde genom att bläsa små partier längre norr ifrån, ty ännu i dag anses ej lämpligt att skaffa sig utsäde Göderifrån utan Lerum. Enälänningarne helst köpa

utsäde, antingen frö eller spannemål ifrån
nordligare belägna landskap. Vid jämför-
else mellan den urgamle Svenskhavren
och nuvarande havresorter som mest odlas,
är ju skillnaden ofantlig. Den gamle havren
väl kastad och rensad vägde sex pund (= 5 1/2 kilo)
per tunna och nuvarande kan väga 9 1/2 pund,
(80 kilo). Visserligen blev gammalhavren något ty-
ngs sedan man begynte tröska med verk, ty då
avlogs borsten delvis. Spethavre, risphavre och
Ölands-havre, äro allt nog av samma gamle
Svenskhavre-sorten. Men alla dessa benäm-
da sorter, mogna de ej tidigare här än havren
i Skåne, utan hellre senare, man fick aldrig
havren, i gamla tider bli mogen, dels genom att
man fuskade för frost, dels ansågs foderhalma
en bli mycket kraftigare för kreaturen när hav-

ren skars medan han var grönlig i strån.
Svensson den gamle havren väkte mera i halm
än de nyare sorterna. Det var just de 2 fak-
torerna som avskräckte Smälänningarne in-
från att skaffa sig de nyare havresorterna.
Ty dels ville den nye havren ej gro flera, och dels vil-
le kreaturen ej äta halmen. Men inflyttade
Skänningar visade den motsatsen och nu tror
jag inte det finns någon som har, eller odlar den
gamle Svenskhavren i hela häradet. De nya
sorterna kallades till en början för "kort-havre"
till skillnad från den länge "tuttens-havren".
Fullständigt genomslag med de nye sorterna
blev ej förr än 1920. Var halmen yvigare på den
gamle havren, så var den också rikare och ha-
de benägenhet att bilda liggpåd. Numera finns
ingen bonde som odlar av den gamle havren, ty

han skulle bli utskrattad. Uttrycket lant-
havre kände ingen, men ogräs ibland havren
kände man till. De gamle skulle ha haft och
sådt en slags säd som kallades Bovete, som
kunde användas till gröt. Men sådant "vete"
finns inte här numera, men somliga kalla si-
na åkrar för bovetes-träan och boveteisken.
På 1850 och 60-talen begyntes det med onösbodling
och en motsvarande smitta, liksom i Skåne vid
samma tid, med merglingen, övergick bönderna
i Småland. Liksom bönderna i Skåne grävde
djupa hål och gjorde mergelgravar och körde upp
lera på åkerfjorden, liksom gjorde Smålänninga-
rne med att gräva ut grus, helst "jättersus"
och lägga på sina onösbodlingar och påstod sig
ha fått ovanligt bra havreskördar på det sättet.
Men metoden hade nog ej motsvarat förvänt

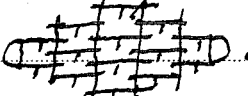
ringarne, ty redan på 1880-talet fanns ingen
bonde som praktiserade dermed, och större delen
mossodlingar övergavs troligen också genom för-
dålig dränering. Den hade som väste på
mossor, blev lättare i hännen och måste säras
senare och hann senare mogna än uppjorda-
havren och måste oftast skäras gröna. En
gammal bonde berättade att han hört
5000 lars grus på mossarne och grushålarna gav
syn för kägen, men nu sådde han aldrig på
de stegarne han grusat. Numera är ingen som
grusar mossodlingar, men torrlägger i stället.
Naturligtvis blev den största åker-arealen till-
delad havren, ty vintersäd och potatis fordrade
vad gödsel som kunde samlas. Men de gamla
skunnighet om gödskärd och beredande var
också för närvarande värdefull. Några körde varretals

med guss och sand i gödselhögen, andra backade
ofantliga mängder grannis och slandrar i gödsel-
högen, förutom att själva högen blev en spetsig
kulle som bearbetades av gårdens svin och höns
och torbriningen blev fullständig. Det likaste sätt-
et var, att många brukade gräva engrop under
varit fäkratur, i deras bäss, och fyllde den med
matjord, som de grävde av på utmarken och körte
hem, ty när bässarne så grävdes upp (kallades "kryta
ut") en gång om året, att gödsla till rågen, så var
den matjorden nog nyttig, men till havre, hade
man ej råd att gödsla. Vårsllek var just ej,
mycket omväxlande, ty potatis, råg och havre, kom
alltid i följd, men en del av rågen räckte inte
långt, varför havre måste följa på havre, tills
gården av utmattnings fick ligga i flera år att
"vila". Det ansågs såsom kraftig jord, sedan åker-

jorden legat i några år å öde, utan att brukas eller besås, endast bärande ogräs. Därför när någon ville sälja sitt hemman och få bra betalt, så skulle man låta jorden ligga öde i några år och så ta undan skogen, då fick man mest betalt. Jordens beordning skedde också med sådana redskap som brukades i Skåne för hundra år tillbaka. Skorn reddes endast med ärder med en start (handtag) och med en skjutlig härra under årstängen (detta brukades på herrgårdarne, men smålänningar hade bara en ärstart och årstängen vilande på oxoket, ty vi tala om hur det tillgick i den "Småländska Örtids-åldern". All vasssäd nedmyllades också med ärre (ärderet). Hören skulle alltid säås i nionde och ättionde veckan räknat enl. gammal Smäländsk tidsräkning, begynnande med 13:te veckan den 6:te april

och räknas baklänges till 2. 3. 7. r. veckan då,
vanligen i 8. r. skulle havren sås i nytändning av
männen. Sedan den över vintern stående årade
åker i genslätats medels en ledhara med trä-
pinnar, såddes havren mycket tätt. Läringsman-
nen, far i huset, tog en avlång, lätt trälåda, någon-
gång av halm flätad likt bikerpe-flätning, under den
vänstra armen. Sådan som fyllts med havre,
tar mannen med högra handen säden och
slänger den så långt fram som möjligt, ser nog
efter var det fallit och tar så ett steg framåt, samt
upprepar samma tempo i sakta snak till motsatt
sidan av åkeren nås. Räcker inte innehållit i
en säker, på får göras märke med foten och gå att
påfylla lådan eller korgen på nytt. Från till å-
kerens andra kant, sättes en häpp i jorden, utifrån
det sådda, så bredt, som man antar passligt att

hava så-tegen eller "gjärien". Sen går mannen
tomme d. v. s. med tom såker, tillbaka under det
han skrapar med foten en sträck eller ett spår
från till utgångs-kanten. Att asa foten eller skr-
apa sådant med foten kallas att "gjäppa", ty några
tegfåror fins ej på den årats åker, som kunde va-
ra till rättelse för sämannen. Heland ondföljer
en pojke som "gjäppar" och bär säd, ifall det gått
as i så-lådan innan åker-renen står. Men detta sätt
att så, gick onycket sakte och praktiseras ännu
av större delen bönder. Man körde åter och onyck-
ade med årder med säden och körde då tvärs eller
snedt öfver förra årrets gång, varefter slätades
med träpins-harven och "cultades" (vältades, trumlad)
Man redan på 1840-talet skaffade många bönder
jernpinnar i ledharvarne, ty träpinnar, der som
var stenigt förstörde harven förnycket. Ledhar-

en var ett okänt redskap i Skåne. En stor sådan har 23 pinnar, en i var bål, om 12 a 15 tumes längd. Färns polar gå tvärs igenom, men emellan varje bål en trä-trilla av 2 tumes tjocklek. Växelvis sätts bälarna emellan varandra . Med dessa harvar kan man köra över stora stenar på åkern, utan att harven lugger jätt eller skadas, ty pinnarne lägga sig på sned, så att de endast asa med sidan emot stenen, och ställa sig åter rätt ned när harven kommer över framom stenen, i lös jord igen. Harvelbälarna kallades för "harve-brännor". Dessa harvor kunne variera i storlek och sammansättning, på många vis, men det allmännaste är 14 pinnar för små stutar eller kor, och 23 pinnar för stora oxar eller 2 hästar. An vore bälarna endast 2 tum tjocka och blevo spären 2 tum emellan och sattes klössar

emellan så kunde bli 6 a 8 tum emellan pinn-
spåren. Havren ansågs vara omogen, när de
fleste toppkornen voro vita och fullväxta, men
fick aldrig havren hinna till mognad i "den
tidsåldern", ty som förut nämnts, godret blev bättre
om grönt, omogt, och man fruktar för tidig frost,
ty då icke alenast halmen blev sämre utan kärnan
blev icke grobar. Havre kan vara grobar om än
omogen. Höstat. Om de gamle rågons inhaft rik-
tig svartkrog, så finnes här ej, och här ej Gunnite.
Sådan i Gunnarbo härad de senaste åren efter
1885. I alla äldsta tider skar all säd med skä-
ra och ännu så sent som 1905 såg jag en gammal
gumma skära havre med en sådan gammaldags
skära. Gumman flyttade sig nedhuktad fram efter
som hon fattade om havrestrån med venstra
handen och skar med skäran en sådan hand-

-full i sender, och lade hon varje handfull i rad
bakfter sig. Sedernera samlade hon ihop flera
handfullar till varje nek, härre, som omkänds
med några snodda havrestrå. Lärvarne trädde
på krakstör till torkning. En gammal man
berättade att hans far skulle varit den förste
i Torpa socken som skulle huggit säd med lie,
år 1820. Men liar att hugga gräs torde varit i bruk
sedan urminnes tider. Numera fins ingen som
begagnar skära till att avhugga säd med. Men
deras sätt; här i Lunnarbo försad, att hugga säden
har i mycket varit olik skärningarnes. För det
första ha de alltid haft en träbåge fästad på
lirskäftet och på träbågen ett stycke säckväv,
eller segelduk, som skulle samla fram de av-
huggne havrestrån. För det andra hugges emot
sädens lutning och på sned bakåt i skären.

varigenom denna blir endast alnsbred. För
det tredje fordras att fruntimmeret ska både ta
opp och binda, och ta opp så rent att inte det be-
hövs räkna stubben. För det fjärde går vanli-
gen fruntimmeret före och tar opp skären och karl-
en lakefter och hugger en ny skär som fruntim-
ret måste dernäst ta opp, under det huggaren ofta
hugger så tätt efter grannen att hon riskerar
att bli huggen i händerna. Hugga säd kallas att
"sjura", (ej skära). Liden var påsatt med starka
vidjor och kilad fast med träkilar. I trykspän-
en sandas aldrig med hårdsten såsom det be-
traktas i Skåne, utan ströks liden bara med slät spån.
En fullt utrustad lid med tillbehör, kallas för
"mej". För jag låna ditt "mäj" eller "mej". Hördas
ofta. Man slipade heller aldrig liarne på drag-
sten, mer än då de voro nyköpta, ty liemederna

endast hamrade ut eggen, icke som nu då liar
-ne äro slipade vid eggen. Men desto mera beg-
agnades vätjesten. Dessa "vätjestenar" "vastenar"
ha av ålder kommit från Väsby socken i Luggu-
de härad. Även från Gotland, men de ansiges
vara sämre. I Småland vätjas liarne genom att
man sitter på en fyrbenad liten bänk som kall-
as för "vätje-taflan". Man ligger aldrig på ett
benä och vätjar likt skåningarne. Somliga ha
kylat fast "vädje"-stenen på vädje-taflan, och
draga lien fram och åter på stenen, men det
vanligaste är att hålla stenen i handen samt
grida lien dermed (stenen) och emellanåt doppa
stenen i vatten som medförs i en bytta eller en
särskild dertill gjort trä-ho, vätjekon, med upphöjt
handtag. Vädje-taflan var vanligen endast an-
sedd för en, men somliga hade den så lång, att 2

personer kunde på samma gång vätja, sittande
med ryggarna vända emot varandra på vätjetapfen.
Sedan såden torkat antingen i kalutravar, eller
på krakstör vanligast, så hördes den hem med
en slags höstvagn, lik en stor hönsleur, samman-
satt av enespolar i stänger. Spolar i botten utom
en bottenplanka samt spolar i ett $1\frac{1}{4}$ aln högt st-
ängsel rundt om. Denna vagn måste vara sådan
ty annars fölle det kosta ängs-höet på vägen om
inte det innesluts i höstahäcken. Det knuckade
och knarrade i en sådan vagn att man kunde hö-
ra på 300 meters avstånd när en ox- eller ko-körare
kom med sin höst-vagn. Man lärde även har-
ren i sådan vagn, men aldrig brukade att någon
stod i lasset, ty då trycktes det i hop och sågs min-
dre ut och sin fölle såden igenom spolhäcken. När
häcken syntes nära full, så hördes hem, då kuskon

gick vid sidan om lasset. När han kom hem
togs bort ena sidhäcken och säden drogs in på
logen och derifrån i ladan. Lärsestång, lassesmaj,
besagnades aldrig vid in-åkning, av säd. Hösta-
vagnen, så väl som alla de gamles vagnar voro
endast ett par tum över en aln breda i gången
varföre det fordrades stor försigtighet när man skulle
köra hem säden från åkern, att kunna undvika
stenar, antingen genom att köra vid sidan om dem
eller genom att grensla dem. Oxarne kunde ock-
så vara krångliga i hettan eller rent av "besa" och
det hände att man grenslade stenar som stötte
emot axelträt på vagnen så att man fick spän-
na oxarne ifrån och försöka ryggå tillbaka vagn-
nen. Man kan göra sig ett begrepp om bred-
den på de gamles vagnar, när man ser i deras
enskiptes handlingar huru byvägar äro uttagna

till fyra alnars bredd genom byarne. Här med
ett lass kavre över en åker med en gammal emellan
var sten, eller mindre och vält inte med vagnen.
Höstarevagnen var s. k. träkultarevagn d. v. s. inga ring-
ar eller skenor på hjulen, för inte det skulle stöta
så hårt och inte skära ner i jorden heller. Då
man körde ut på åkern och hade något långt att
köra så klev manskapet upp i "häcken" och kusken
stälde sig i "fören", men de andre satte sig på botten-
plankan och stuckes benen emellan "lädrespolarne"
ner emot marken. Flåan (ladan) lavades så-
dan med sidan av rekan genast emot marken och
alla topparne midt i och alla rotändarne utåt e-
mot väggarne. Derav bleve håla midt i lavet, så
att om det komme hål eller dropp genom taket, så
trängde det ner i misten. Därför hade de iske
heller hum om eller reda på hur sädesstack bort

lavar. En bonde sköt med att jag får så my-
cket havre i år så jag vet min själ inte var jag ska
göra av den, för den går inte i husen". Så får du
sätta stack" uppmanades. Nej, det förslår min
själ inte ändå. En annan bonde omtalade att
han hade så mycket havre att om han haft en
halvtrave till så hade han måst sätta stack.
Aldrig hörde jag omnämnas att man borde gvarlen
na några strån varken lösa eller fasta. Att ta
haren vid nära slut på att hugga sista skärren
nämndes heller ej av de gamle som berättade om
"sjuren". Tröskningen försiggick icke heller som
i Skåne. Man hade plejel med en halv och ett
huvud skurna ytterst på hännolen. Om denna
halv bands med älskinn en omgång och trädde
ändarn genom ett hål igenom släden och knöts.
Hännolen 2 alnar lång och släden en aln och fyra

turn. Så skulle vridningen gå rundt denna
trähals tills halsen bleve så sliten att den
beräknades, men kunde dock en hämmel av hassel
eller björk, hålla i flera år. Slagen eller slår-
len skulle vara av ungt ekträ och den der ha-
de sådant växande, behöfde inte titta i almanack-
an var det lagit vägen. Fyra personer skulle
det alltid vara när det slagtröskades. Om det
var en äldre t. ex. far i huset, så kunde resten av
tröskarne vara "herar" (pojkar) grumtimmer eller
unga "gräbbar". Man lade fram på logen en hel
trave och var det mycket kallt, ända till en hel
trave i vart lägg. Nu skulle det först tröskas
på nekerna hela, vändas och tröskas på båda st-
dor. Därefter löstes upp banden på nekerna och
tröskades, genom att vända lägget, litet skärningar
ne, på bägge sidor, varefter halmen ristades myc-

-ket väl och bands i "bukor" och förvarades till
kreatursfoder. Alla logar i Småland äro av
plank, varför fyrtröskningen hördes lång väge.
De gamle bönderna skulle alltid opp att otte-trö-
-ska" kl. 2 a 3 om morgnarna. Man trodde att sät-
-en gick lättare av och att det gick också lätta
ne med arbetet. Kl. 6 skulle man in och få
något smörgås och varm mjölk, om det var kall
vinter. Det kunde gå att tröska i taket om man
uppregade: "två par vantar, päls och tröja, två
par lävor, päls och vantar." Kl. 8 frukost med
kokta potatis. Därefter fortsatt tröskning till
middag ^{kl. 12} då någon slags soppa förtärdes. En
timmes rast, underäknad måltid. Därpå trök-
-ning till kl. 4 då middagen med smörgås och
mjölk eller råg eller kornkaffe. Arbetet fortsatt
es därefter till kl. 8 på kvällen, då korngruns-

-gröt, rågmjölks-gröt, eller röv-gröt mjölk och bröd.
Men på detta sätt kunde fyra personer endast
tröska omkring 10 små travar om dagen.
Det kallas för ett "lass" (10 travar). Lysset vid otte-
tröskning var en liten tranlampan senare fo-
logen som insattes i en "ljus-ugn" i ena hörnet
på logen. Denna "ljus-ugn" var en trekantig bräd-
stängning eller skåp som tillslöts men en glas-
rute-randörr. Det bästa var om en blank bleck-
plåt var insatt i hörnvinkeln på skåpet, och
återkastade lampskenet ut på logen. För trö-
skaren skulle se till att inte någon kom för nä-
ra "ljus-ugnen", och sloge isönder glasrutan med
slageln. En och annan större bonde skaffa-
de arvardrings-tröska omkring 1850. Dessa trö-
skor var gjorda utav nästan bara trä, både
hugg-hjul och slaglar. Hugg-hjul tre alnar i

diameter, stordrivan, och strålen 8 tum tjock
(20 centim.) Både husken och dragarna passerade
under "strålen" på dessa, såsom likaledes med
de senare på 1880-talet uppkomna fabriks-stift-
verken. En snickare hade ett helt års arbete
på en sådan trä-hjul-tröska, med tillhöran-
de harpa. Men så höll de också århundradt ut
på många ställe. De som skaffade sig tröska, skaf-
fade vanligen på samma gång kast-maskin eller
"harpa" som det hette. De gamle hade en fruktan
för att använda grepar och hötjugar av järn
eller stål, när de skulle hantera säd eller hö.
De begagnade trä-hylmgor, mest av hassel, till
att rista halmen vid sina tröskverk. Två eller
tre personer i rad, skulle kasta upp halmen i
luften och derfter kasta till näste. Ett fruntim-
mer rävsade halmen ifrån tröskan och tog så

den emot av förste ristaren o. s. v. Men fruntim-
rens hävsor voro kläna som lekssaker-räfsor och
äro sådana i denna dag. Ingen människa vågar
röra en vanlig skänck sässa i Småland. En av
Småländske räfsor väger knappast $\frac{1}{2}$ tils. Men
trodde att om stål-tjugarna begagnades att rista halmar
skulle större delen av havren följa med halmen
i ladan igen, men träcklyfarna stucks isär så hårt
igenom ristan havren blev kvar på logen. Sedan
de sett hos mig att stål-tjugor dugde, har nu trä-
tjugorna, de gamles "riste-klyngor", totalt försvun-
nit över allt. Man trodde att stålgafflarna voro
livsfarliga, och en gammal storbonde, i närheten, var
så rasande då han fick veta att hans son skaff-
at stålgrep och stål-tjuvar att lassa hö på äng-
arne, att han satte sig att gråta och svära på, att
djävulen måtte taga honom (ejälv) och fara tvärs igen

~ nom jorden så att hålet bleve synligt derefter
intill domedag, om det någonsin finge ske, att så-
dana redskap finge begagnas på hans ägor.
(Han var trolstad, men det syns intet hål i jorden.)
Det förekommer ej på havren i Småland, men nå-
got obetydligt sot någon gång (aldrig på den gamle
havren i den tiden). Förre delen av böndernas trö-
skade med plejel ända tills 1880 talet, då några dro-
go omkring och tröskade med fabriks-tröskor för en
kappe som havre på turman. Några småbrukare
skaffad fabriks-dragtröskor, att med handkraft
dragas för tröskning av havre, aldrig råg, som fort-
farande tröskades med plejel, för ej halmen skulle
förderwas till takhaln eller avsalu. Sedan den
tröskade havren harpats, vilket arbete vanligen skul-
le ske om natten efter man slutat dagen med verket
så att plats blev för tröskning nästa dag, eller när

man hade tröskat und julej, harpat eller ka-
stat säden, så mätades den opp, med "hal-spann",
(halvspann 8 kapper) senare med fot-mått i säckar och
bars alltid opp på koningshusets lovt-våning, som
användes till spannmåls-magasin. Man hade sto-
ra sädeskeingar, som vare hopstatta der de stodo på vind-
loftet och kunde därför aldrig flyttas ned, utan att
slås sönder. Havren skulle därför vara bra torr
höstad, annars tälte den ej att lagras i sådana kei-
gar, ty den toge hetta, grodde och untknade, om den
vare fuktig. Man tillvaratog det lätta havrelike-
nande skalet som kom längst tillbaka vid harp-
ning eller kastning. Det kallades för "ättehavre" (ef-
terhavre) togs till gvarnen för att malas till kreatur-
en. I gamla tider hade ju bönderna så ont om spann-
mål att något havremjöl, måste ständigt blandas
i brödet i Linneröds härad, men alldeles bara havre

mjöl förekom sällan, men skall dock ha
förekommit vid svår torka eller missväxt.
Man kallade sådant bröd, av råg- och havre-
mjöl för "blandbrö". Sådant blandbrö var
vardagsbrödet, men helgdagsbrödet skulle ju
vara av bara rågmjöl, men icke alltid, det
vid högtiderna ens, var råd till det. För det
i de gamle kvarnarna ej ganns sikt, så fick
man sikta mjölet hemma. I hvarvarn ganns
på alla kvarnar, så att rågen kunde "näblas"
d. v. s. borttaga spetsarna på råg-kornen, och
analas fint. Även havren som skulle vara till
brö-blandning maldes fint. För de kunde anala sjä-
-va "ättehavren", som stoppades i kvarnen med
- en stake, så fint att man kunde blanda det mjö-
-let i brödet, till vardagsbrö. Kvarnaren fingo
ju visserligen av havren i "Stuta-tidsåldern" men

man kan begripa något, då en av mina torpa-
-res hustrur berättade, att hon tjernat hos en bon-
-de på 1/4 dels mantal och att hon skär med skä-
-ra all säden i flera är vad der växte på hemman-
-et. Det behöfves nog ej höras hem många lars
-havre. Med tiden ökades havreodlingen så att fr-
-om på 1870 a 80 talen bönder reste omkring och köp-
-te havre i övre socknarna (norrut) havre som de sål-
-de till Markaryds orten. Jorden är kalkfattig
och havren lider av mjölk tistel på mossaodling-
-arna. Den ene nabon smittar tistelfjun på den
andres åker, så det synes ej vilja tryta i hast.
Det är inte orimligt att det svåra året 1868
hade till följd, att flera olika havresorter
inkommo i Småland, än der förut varit. År
1869 då nöden var större, till följd av det
förra årets torra och missväxt, så var all säden

från föregående år förtärd, till och med det som skulle varit utsäde. En gammal man berättade att han och en släkting beslutade sig för att gå till Halmstad och köpa något spannmål, dels till utsäde och dels till bröd. De vandrade ästad och köpte: var en halvspann (8 kappar = 40 liter) säd. Den hälften råg och hälften havre (var för sig) och den andra hälften råg och hälften korn (var för sig ej blandat). Priset kommer jag inte ihåg. De luro dessa små sädes säckar den fyra mil långa vägen och nog blev det inte mycket av den säden att så, men av de nye sorterna tog man nog tillvara så mycket av skörden som möjligt för ytterligare utsäde till nästa år, o.s.v. Det berättades också att från Skåne kom spannmål till utdelning 1868 och 1869 men det var troligen råg.

4854

100
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

30

Lika dana utflykter gjordes, trots omvänd
sagnetanken från många andra håll till
andra orter för att skaffa utsäde och brödläd.
Så att därför åtskilliga sorters havre förekom
ända tills helt nyligen för ett par årtionden
sedan då guldrags-, segerhavre, plymhavre,
probestejhavre, mittidags-havre m. fl. m. fl.
varmit insteg mera allmänt i stället för
de gamle havresorterna. Guldragshavren sy-
ns vara den dominerande sorten i södra
Turnerbo socknar.